Parlament Europejski
2014-2019

Dokument z posiedzenia

B8-0680/2017

11.12.2017

PROJEKT REZOLUCJI

złożony w następstwie oświadczenia wiceprzewodniczącej Komisji / wysokiej przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa

zgodnie z art. 123 ust. 2 Regulaminu

w sprawie sytuacji w Afganistanie
(2017/2932(RSP))

Fabio Massimo Castaldo, Ignazio Corrao, Isabella Adinolfi, Rolandas Paksas
w imieniu grupy EFDD

B8-0680/2017

Rezolucja Parlamentu Europejskiego w sprawie sytuacji w Afganistanie (2017/2932(RSP))

Parlament Europejski,

– uwzględniając wspólny komunikat Komisji i wysokiej przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa do Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 lipca 2017 r. w sprawie elementów strategii UE wobec Afganistanu,

– uwzględniając konkluzje Rady z dnia 16 października 2017 r. w sprawie strategii UE wobec Afganistanu,

– uwzględniając krajowy plan działania Afganistanu dotyczący rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 1325 (2000) w sprawie kobiet, pokoju i bezpieczeństwa,

– uwzględniając rezolucję Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 2344 (2017) przedłużającą mandat misji wspierającej Organizacji Narodów Zjednoczonych w Afganistanie do dnia 17 marca 2018 r.,

– uwzględniając regularne sprawozdania sekretarza generalnego ONZ w sprawie sytuacji w Afganistanie i jej wpływu na pokój i bezpieczeństwo na świecie,

– uwzględniając proces kabulski na rzecz współpracy w zakresie pokoju i bezpieczeństwa,

– uwzględniając „Wspólną drogę naprzód w kwestiach migracji w stosunkach między Afganistanem a UE”,

– uwzględniając oświadczenie rzecznika UE w sprawie ataków terrorystycznych w Afganistanie,

– uwzględniając brukselską konferencję w sprawie Afganistanu,

– uwzględniając umowę o współpracy dotyczącej partnerstwa i rozwoju między UE a Afganistanem,

– uwzględniając powołanie nowego specjalnego wysłannika UE do Afganistanu i jego pierwszą wizytę w tym kraju;

– uwzględniając szczyty NATO z czerwca 2016 r. i z czerwca 2017 r.,

– uwzględniając art. 123 ust. 2 Regulaminu,

A. mając na uwadze, że pomimo pewnej poprawy sytuacja w Afganistanie nadal jest krytyczna z uwagi na pogarszającą się sytuację w dziedzinie bezpieczeństwa, wzrost presji powstańczej i terrorystycznej oraz istotne wyzwania gospodarcze i polityczne; mając na uwadze, że trudności te potęguje korupcja, niski poziom praworządności i dobrych rządów, nielegalna działalność gospodarcza i toczący się konflikt zbrojny;

B. mając na uwadze, że sytuacja humanitarna pozostaje głęboko niepokojąca, przy czym cierpi w szczególności ludność cywilna; mając na uwadze, że w niedawnym sprawozdaniu misji wspierającej Organizacji Narodów Zjednoczonych w Afganistanie (UNAMA) udokumentowano najwyższą liczbę ofiar od 2009 – 11 318 ofiar cywilnych w 2016 r., podczas gdy w okresie od stycznia 2017 r. do września 2017 r. liczba ofiar śmiertelnych już sięgnęła 8 019; mając na uwadze, że zarówno siły antyrządowe, jak i prorządowe zostały uznane za odpowiedzialne za te ofiary; mając na uwadze, że w wyniku nasilonego konfliktu 600 000 osób zostało zmuszonych do opuszczenia swoich domów w 2016 r. i ponad 280 000 w 2017 r., przy czym większość z nich nie ukończyła 18 lat;

C. mając na uwadze, że sytuacja w dziedzinie bezpieczeństwa i sytuacja humanitarna w połączeniu z brakiem perspektyw ekonomicznych doprowadziły do zwiększonej nielegalnej migracji – Afgańczycy stanowią drugą co do wielkości grupę migrantów do UE w 2016 r.; mając na uwadze, że wewnętrzna sytuacja w Afganistanie ulega pogorszeniu z powodu powrotu ponad miliona uchodźców afgańskich z Pakistanu i Iranu, co nadwyręża zdolności rządu i wywiera jeszcze większą presję na społeczeństwo;

D. mając na uwadze, że społeczność międzynarodowa kilkakrotnie potwierdziła swoje stałe wsparcie dla Afganistanu: podczas szczytu NATO w dniu 29 czerwca 2017 r., gdzie sojusznicy i partnerzy potwierdzili swoje zobowiązania do końca 2020 r. a kilku sojuszników ogłosiło wysłanie dodatkowych oddziałów, by wesprzeć misję *Resolute Support* NATO, w październiku 2016 r. w Brukseli podczas konferencji w sprawie Afganistanu, której współprzewodniczyła UE i rząd Afganistanu, gdzie społeczność międzynarodowa zobowiązała się zapewnić dalsze wsparcie polityczne i finansowe w wysokości 13,6 mld EUR, w tym 5 mld EUR ze strony Unii Europejskiej i jej państw członkowskich, czyniąc UE jako całość największym partnerem w dziedzinie współpracy na rzecz rozwoju w Afganistanie; mając na uwadze, że Umowa o współpracy między UE a Afganistanem na rzecz partnerstwa i rozwoju z lutego 2017 r. potwierdziła zaangażowanie UE na rzecz rozwoju Afganistanu;

E. mając na uwadze, że sytuacja w dziedzinie bezpieczeństwa w Afganistanie pozostaje wysoce nieprzewidywalna, ponieważ wciąż zmienia się sytuacja w zakresie kontroli terytorialnej między rządem i talibami, pociągając za sobą ofiary po obu stronach; mając na uwadze, że nie ma wyraźnego postępu w kierunku procesu pokojowego między rządem i talibami;

F. mając na uwadze, że talibowie przeprowadzili niedawna falę ataków w Afganistanie z udziałem zamachowców samobójców skierowaną przeciwko kompleksom policyjnym i budynkom rządowym, a w wyniku tych ataków zginęło co najmniej 74 osób, a setki zostało rannych; mając na uwadze, że masowe i bezprawne wykorzystanie taktyk łączących improwizowane urządzenia wybuchowe, w szczególności samobójcze ataki bombowe, to główna przyczyna śmierci wśród ludności cywilnej;

G. mając na uwadze, że operacje Islamskiego Państwa w Iraku i Lewancie – Prowincja Chorasan (ISIL-KP) ograniczają się głównie do wschodniego Afganistanu, ale grupa przyznała się do wielu poważnych ataków w całym kraju i mogłaby skonsolidować swoją obecność w prowincji Kunar oraz zdołać na nowo rozwinąć zdolność operacyjną

na obszarach prowincji Nangarhar;

H. mając na uwadze, że mimo wysiłków rządu Afganistan pozostaje jednym z najbardziej skorumpowanych krajów na świecie; mając na uwadze, że poziom korupcji jest szczególnie niepokojący, ponieważ broń jest sprzedawana bezpośrednio rebeliantom przez skorumpowanych urzędników krajowych sił bezpieczeństwa, a środki z sektora pomocy humanitarnej są wyprowadzane i tym samym nie docierają do osób potrzebujących;

I. mając na uwadze, że jednym z największych problemów wciąż jest ciągły przepływ broni do talibów i innych grup terrorystycznych finansowanych przez uprawy opium, przemyt, porwania, wymuszenia wobec organizacji pozarządowych i nielegalną sprzedaż minerałów oraz historycznych i zabytkowych przedmiotów, a także przez wyprowadzanie środków z pomocy zagranicznej wpływającej do kraju;

J. mając na uwadze, że całkowita powierzchnia upraw maku lekarskiego w Afganistanie wzrosła w 2016 r. o 10 % w porównaniu z rokiem poprzednim, podczas gdy produkcja wzrosła o 43 %, a wartość nielegalnej gospodarki opiatowej oszacowano na 3 mld USD w 2016 r.;

K. mając na uwadze, że w dwustronnych stosunkach między Afganistanem a Pakistanem pojawiły się pewne oznaki poprawy współpracy, ponieważ oba te kraje podjęły kroki w celu polepszenia stosunków, w tym ustanowienia mechanizmu kontroli kryzysowej w przypadku zgłoszeń alarmowych i mechanizmów trójstronnego dialogu na szczeblu ministerialnym;

L. mając na uwadze, że Niezależna Komisja Wyborcza Afganistanu ogłosiła dzień 7 lipca 2018 r. jako termin wyborów parlamentarnych i wyborów do rad okręgowych, a także dokonała postępów w przygotowaniu wyborów;

M. mając na uwadze, że Komisja ogłosiła, że przekaże dodatkowe 5 mln EUR w ramach pomocy humanitarnej dla Afganistanu, zwiększając sumę udzielanej przez UE pomocy humanitarnej dla Afganistanu w 2017 r. do 30,5 mln EUR; mając na uwadze, że UE przekaże środki w wysokości do 300 mln EUR rocznie do 2020 r., w tym w ramach pomocy na rzecz rozwoju;

N. mając na uwadze, że rekrutowanie i wykorzystywanie dzieci przez wszystkie strony w dalszym ciągu stanowi poważny problem, gdyż UNAMA potwierdziła rekrutację i wykorzystanie 21 chłopców, w tym 15 przez elementy antyrządowe, i otrzymała doniesienia o 50 chłopcach zwerbowanych przez ISIL-KP i poddanych szkoleniom religijnym i wojskowym w prowincji Ghor;

O. mając na uwadze, że USA przeprowadziły 2 568 ataków w Afganistanie w 2017 r., zabijając według doniesień dziesiątki cywilów;

P. mając na uwadze, że dnia 20 listopada 2017 r. prokurator Międzynarodowego Trybunału Karnego (MTK) zwróciła się do sędziów Trybunału o upoważnienie do wszczęcia dochodzenia w sprawie zarzucanych zbrodni wojennych i zbrodni przeciwko ludzkości w związku z konfliktem zbrojnym w Islamskiej Republice Afganistanu od dnia 1 maja 2003 r.; mając na uwadze, że prokurator wnosi również o zezwolenie na

badanie zarzucanych przestępstw, które są związane z konfliktem zbrojnym w Afganistanie, są w wystarczającym stopniu powiązane z sytuacją i zostały popełnione na terytorium innych państw będących stronami statutu rzymskiego od lipca 2002 r.; mając na uwadze, że Afganistan jest stroną statutu rzymskiego, Trybunał może więc wykonywać swoją jurysdykcję w odniesieniu do wszystkich zarzucanych zbrodni popełnionych na terytorium Afganistanu od maja 2003 r., niezależnie od narodowości oskarżonych; mając na uwadze, że dostępne informacje stanowią wystarczającą podstawę, by przypuszczać, że popełnione zostały zbrodnie wojenne i zbrodnie przeciwko ludzkości przez strony działające w Afganistanie;

1. zwraca uwagę, że po prawie 40 latach konfliktu i 16 latach kierowanej przez USA i NATO interwencji Afganistan nie zapewnił pokoju, bezpieczeństwa czy zrównoważonego rozwoju; zwraca uwagę, że pomimo wyraźnych problemów sytuacja w kraju uległa poprawie w wielu dziedzinach, między innymi w zakresie jakości i dostępu do opieki zdrowotnej, szkolnictwa podstawowego, upodmiotowienia kobiet i średniego trwania życia;

2. ponawia swoje zobowiązanie do promowania pokoju, stabilności i dobrobytu w Afganistanie oraz wspierania trwałego rozwoju tego kraju, a także wyraża zadowolenie z przyjęcia przez Radę strategii UE na rzecz Afganistanu jako filaru dla przyszłych działań UE;

3. przekazuje wyrazy najgłębszego współczucia rodzinom ofiar niedawnych ataków terrorystycznych; powtarza, że terroryzm we wszystkich formach i przejawach stanowi jedno z najpoważniejszych zagrożeń dla pokoju i bezpieczeństwa na świecie; podkreśla potrzebę postawienia wszystkich sprawców, organizatorów, sponsorów i osoby finansujące te akty przed wymiarem sprawiedliwości, a także wzywa wszystkie państwa do aktywnej współpracy z rządem Afganistanu i innymi właściwymi organami w tym zakresie;

4. w najostrzejszych słowach potępia wszelkie ataki na ludność cywilną, pracowników humanitarnych, siły afgańskie i międzynarodowe, urzędników dyplomatycznych i konsularnych, a także innych przedstawicieli społeczności międzynarodowej w Afganistanie;

5. z niepokojem zauważa znaczny wzrost liczby cywilnych ofiar ataków lotniczych przeprowadzanych przez siły prorządowe i przypomina wszystkim stronom konfliktu, że mają obowiązek chronić ludność cywilną podczas operacji wojskowych, do czego zobowiązują je międzynarodowe prawo humanitarne oraz międzynarodowe prawa człowieka; podkreśla potrzebę ustalenia odpowiedzialności za wszystkie przypadki łamania międzynarodowych praw człowieka i prawa humanitarnego;

6. zwraca uwagę na nową afgańską strategię Stanów Zjednoczonych, które wzywają do zwiększenia oddziałów; jeszcze raz podkreśla, że nie istnieje militarne rozwiązanie tego konfliktu, gdyż pokój można osiągnąć jedynie w drodze bezpośrednich negocjacji między rządem a talibami, które muszą stanowić część pluralistycznego, kierowanego przez Afgańczyków i leżącego w ich gestii procesu pokoju i pojednania; ponownie wyraża poparcie dla wszelkich inicjatyw w tym zakresie, takich jak kabulski proces na rzecz współpracy w zakresie pokoju i bezpieczeństwa, i wzywa UE, by utrzymała swoje zaangażowanie na wysokim poziomie; z zadowoleniem przyjmuje powołanie nowego

specjalnego wysłannika UE do Afganistanu i jego pierwsza wizytę w tym kraju;

7. jest zdania, że wojska NATO powinny bezwzględnie ograniczyć się do pełnienia roli doradczej i wycofać się, jak tylko warunki na to pozwolą;

8. jest świadom, że proces pojednania będzie wymagał realnego wsparcia politycznego wszystkich podmiotów w tym regionie; wzywa wszystkich regionalnych interesariuszy do konstruktywnej współpracy w promowaniu wiarygodnego procesu negocjacji, którego celem jest wypracowanie trwałego porozumienia między stronami konfliktu, a także apeluje do wiceprzewodniczącej / wysokiej przedstawiciel o nawiązanie współpracy z partnerami i podmiotami na całym świecie i w regionie, a w szczególności z Indiami i Pakistanem, aby razem propagować międzynarodowe i regionalne porozumienie w kwestii takiego procesu; w związku z tym z zadowoleniem przyjmuje wspólne oświadczenie wydane podczas 14. szczytu UE-Indie w dniu 6 października 2017 r.;

9. podkreśla znaczenie wykrywania i eliminowania sieci finansowych, które talibowie wykorzystują do przesyłania pieniędzy, oraz likwidacji źródeł finansowania, siatek przemytników i nielegalnej działalności, dzięki którym finansują oni swoją działalność; wzywa do wzmocnienia wielostronnej i regionalnej współpracy w walce z nielegalnym finansowaniem grup terrorystycznych oraz w zamykaniu szlaków przemytu;

10. wzywa rząd Afganistanu do dalszej realizacji uzgodnionego harmonogramu reform, w tym wprowadzania przepisów antykorupcyjnych, tak aby poprawić systemy śledzenia broni, promować odpowiedzialność i pogłębić rolę lokalnych struktur rządzenia, w szczególności tam, gdzie zaobserwowano uczciwą i przejrzystą pracę rad starszyzny plemiennej;

11. z zadowoleniem przyjmuje zapowiedź wyborów, które zaplanowano na lipiec 2018 r. i które mogą walnie przyczynić się do umocnienia demokracji w Afganistanie; zwraca się do instytucji wyborczych o nawiązanie kontaktu ze wszystkimi interesariuszami, tak aby zmobilizować publiczne poparcie dla wyborów; wzywa do reformy ordynacji wyborczej, która umożliwi przeprowadzenie wiarygodnych, pluralistycznych i przejrzystych wyborów; apeluje do wszystkich stron o powstrzymanie się od podżegającej retoryki, która może nasilać napięcia społeczne i osłabiać kruche porozumienie polityczne reprezentowane przez konstytucję; wzywa wszystkich interesariuszy do zagwarantowania, że wszelki sprzeciw polityczny wyrażany jest pokojowo i w ramach krajowego procesu konstytucyjnego i demokratycznego;

12. podkreśla rosnące znaczenie kobiet w zażegnywaniu konfliktów i zapobieganiu radykalizacji w ich społecznościach, a także ich tradycyjną rolę pojednawczą w Afganistanie; z zadowoleniem przyjmuje zwiększenie reprezentacji kobiet w afgańskiej Wysokiej Radzie Pokoju oraz nową strategię rady, która docenia kluczową i aktywną rolę kobiet; wzywa UE do dalszego wspierania Afganistanu we wdrażaniu krajowego planu działania dotyczącego rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 1325 (2000) i innych właściwych programów; apeluje o włączenie do prawa karnego ustawy o likwidacji przemocy wobec kobiet;

13. ponownie stwierdza, że przyszłością kraju jest młodzież, i jest głęboko zaniepokojony doniesieniami o tym, że talibowie werbują dzieci, szkolą je w madrasach i wykorzystują

do wielu operacji wojskowych, w tym do budowania i podkładania improwizowanych urządzeń wybuchowych; przypomina wszystkim stronom, że wysyłanie do stref działań wojennych pracowników sił zbrojnych poniżej 18 roku życia stanowi pogwałcenie obowiązującego w Afganistanie prawa międzynarodowego, a w przypadku dzieci poniżej 15 roku życia jest zbrodnią wojenną na podstawie Protokołu fakultatywnego do Konwencji o prawach dziecka oraz do statutu rzymskiego; wzywa rząd do podjęcia wszelkich możliwych środków zapobiegania werbunkowi i wykorzystaniu młodzieży, w tym środków prawnych niezbędnych do zakazu i penalizacji tych praktyk, oraz do podjęcia wszelkich możliwych środków ochrony dzieci i opieki nad dziećmi dotkniętymi konfliktem zbrojnym; apeluje do rządu o sporządzenie i przyjęcie kompleksowej ustawy o prawach dziecka oraz krajowego planu działania w zakresie ochrony dzieci;

14. ubolewa, że choć „Wspólna droga naprzód w kwestiach migracji w stosunkach między UE a Afganistanem" jest de facto porozumieniem ze stroną trzecią zapewniającym jasne ramy współpracy w zakresie przymusowych powrotów i readmisji do Afganistanu, tekst nie został przedłożony do akceptacji Parlamentowi, Parlament nie został o nim poinformowany ani nie konsultowano się z nim na żadnym etapie procedury; wzywa Komisję do przestrzegania procedur określonych w Traktatach, a także do pełnego informowania Parlamentu, konsultowania się z nim i angażowania go w kwestie związane z „Wspólną drogą naprzód"; apeluje do UE i państw członkowskich o dopilnowanie, by współpraca w dziedzinie migracji z krajami pochodzenia migrantów, osób ubiegających się o azyl i uchodźców była w pełni zgodna z unijnymi zobowiązaniami wynikającymi z międzynarodowych i europejskich praw człowieka i prawa uchodźczego oraz by bezpośrednio lub pośrednio nie przyczyniała się do łamania praw człowieka;

15. podkreśla, jak ważne są inicjatywy w zakresie walki z radykalizacją, deradykalizacji, rozbrojenia, demobilizacji i reintegracji oraz mobilizowanie społeczności lokalnych i społeczeństwa obywatelskiego do walki z brutalnym ekstremizm, a także wzywa UE i NATO do wspierania takich inicjatyw; jest przeświadczony o tym, że małe, lokalne projekty odgrywają istotną rolę w angażowaniu przedstawicieli lokalnych społeczności religijnych, wzmacnianiu ideowej walki z ekstremizmem na szczeblu lokalnym oraz budowaniu dialogu pomiędzy społecznościami, co pozwala wcześnie zapobiegać radykalizacji;

16. podkreśla znaczenie kultury i edukacji w rozwijaniu spójności kraju i ubolewa nad tym, że ponad 3,5 mln dzieci – jedna trzecia afgańskich dzieci, w większości dziewczynek – na początku roku szkolnego, w marcu, nie była objęta scholaryzacją; uważa, że wprowadzenie do szkolnych programów zagadnień budowania pokoju, rozwiązywania konfliktów i mediacji mogłoby przyczynić się do wzmocnienia pozycji młodych Afgańczyków oraz – dzięki zapewnianiu praktycznych umiejętności związanych z określaniem źródeł konfliktów i wiedzy o tym, jak łagodzić napięcia i prowadzić negocjacje pokojowe – dać następnemu pokoleniu szansę na przerwanie cyklu przemocy;

17. wzywa rząd Afganistanu do opracowania rzetelnej strategii utrzymywania praworządności, zapewniania sprawiedliwości i priorytetowego traktowania środków ochrony praw obywateli; apeluje do całej społeczności międzynarodowej o wspieranie

Afganistanu w wypełnianiu zobowiązań do reformy systemu sądowego, której elementem ma być ustanowienie krajowego wymiaru sprawiedliwości na okres przejściowy, tak by rozwiązać problem bezkarności; wzywa do lepszej koordynacji państwowego i plemiennego systemu rozstrzygania sporów; uważa, że większa przejrzystość, odpowiedzialność i udział obywateli zarówno w procesie sądowym, jak i ustawodawczym może przyczynić się do zapewnienia sprawiedliwszego i bardziej przejrzystego systemu;

18. jest przekonany, że odporność społeczeństw, podobnie jak rozwój społeczny, ostatecznie zależą od tego, czy system jest zdolny zapewnić ludziom, zwłaszcza młodym perspektywy gospodarcze; popiera wprowadzenie w Afganistanie ram pokoju i rozwoju narodowego, jak również wzmocnienie sektora prywatnego, rolnictwa oraz zrównoważonego wykorzystywania zasobów naturalnych i zarządzania nimi;

19. odnotowuje wniosek prokuratora MTK o zgodę na przeprowadzenie dochodzenia w sprawie zarzutów dotyczących zbrodni wojennych i zbrodni przeciwko ludzkości popełnionych przez wszystkie strony afgańskiego konfliktu od maja 2003 r.; jeżeli zgoda taka zostanie udzielona, apeluje o uczciwe, przejrzyste, obiektywne i niezależne dochodzenie, którego celem byłoby pociągnięcie do odpowiedzialności sprawców tych przestępstw, niezależnie od tego, kim są, a tym samym zapewnienie równości wobec prawa i zapobiegania takim zbrodniom w przyszłości;

20. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji wiceprzewodniczącej Komisji / wysokiej przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, Radzie, Komisji, rządom i parlamentom państw członkowskich oraz rządowi i parlamentowi Afganistanu.